

ДОСТУПНІСТЬ: Кроки до змін

Інформаційний бюлетень, випуск № 1

Ніхто не може скористатись правом людини, до якого вона не має доступу

Люди з інвалідністю мають ті ж самі права що і всі інші: здобувати освіту, мати сім'ю, друзів, брати участь в культурному та політичному житті, займатись спортом та ін. **Однак на практиці, нерідко люди з інвалідністю не можуть реалізувати свої права через існуючі бар'єри у суспільстві.**

Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю є першою міжнародною угодою з прав людини, де концепцію доступності (ст. 9) викладено в контексті інвалідності. Вона визнає доступність, як невід'ємне право людей з інвалідністю.

Ратифікувавши дану міжнародну угоду наша держава взяла на себе зобов'язання щодо її виконання, в тому числі включення питань доступності в політику, стратегії, плани стандарти, механізми захисту, моніторинг оцінку.

В ст. 4 викладено зобов'язання держави щодо забезпечення участі осіб з інвалідністю та їх організацій у процесах прийняття рішень що стосуються питань прав осіб з інвалідністю, у тому числі питань доступності. Нічого для нас без нас - ключовий підхід в питаннях реалізації положень Конвенції.

В бюлетені представлено вклад, який зробила Національна Асамблея людей з інвалідністю України за підтримки громадських організацій людей з інвалідністю, правозахисних та міжнародних організацій, журналістів, політиків, пересічних громадян в питання створення доступного та інклюзивного для усіх суспільства.

”

Доступність – це реалізація прав та розширення можливостей осіб з інвалідністю, забезпечення інклюзивності, рівності та безпеки”

Валерій СУШКЕВИЧ,
голова Національної Асамблеї
людей з інвалідністю України

УЧАСТЬ. ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

- **Відкритість** (процеси участі є відкритими та доступними).
- **Довіра** (покращення життя людей можна досягти, якщо взаємодія між суб'єктами та секторами ґрунтується на довірі, прозорості, повазі, взаємодії).
- **Незалежність** (громадські організації мають бути вільними та незалежними щодо їхніх цілей, рішень, дій). Вільне вираження різноманітності людей.
- **Прозорість** (усі процеси мають бути прозорими та відкритими для перевірки з обох сторін- державними інституціями та громадськими організаціями).
- **Доступність** (використання принципів доступності для забезпечення участі).
- **Недискримінація** (мають враховуватись «голоси» людей з різними порушеннями).
- **Інклюзивність** (включення різних груп: різне місце проживання (місто/село) різного віку, різного соціального статусу, національності, віросповідання, сексуальної орієнтації, статті).
- **Підзвітність** (процес орієнтований на зміни має бути відкритим до змін, задокументований та наданий громадськості. Усі особи, які відповідальні за прийняття рішень несуть відповідальність за свої рішення та дії, які мають бути аргументовані та підлягати контролю).

Стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю вимагає від держави забезпечення участі осіб з інвалідністю, та їх організацій у процесах прийняття рішень що стосуються питань доступності.

УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ПРОЦЕСАХ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ З ПИТАНЬ ДОСТУПНОСТІ. КРОКИ ІСТОРІЇ

Національна Асамблея людей з інвалідністю України має багаторічний досвід роботи з розв'язання питань доступності, починаючи від участі в розробці **першої державної програми «Безбар'єрна Україна»** (2003 р), запровадження діяльності Комітетів доступності (2006 р), розробки моніторингового інструменту – аудитів/обстеження доступності, підготовки посібників та навчальних курсів, які затверджені МОН, Мін-регіон, Мініфраструктури з питань доступності, універсального дизайну, супроводу на транспорті і т.ін, і закінчуючи участю в розробці нормативних документів, обласних програм з доступності, Державних будівельних норм (ДБН), у тому числі **ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будинків та споруд»**, проведенні навчань для різних фахівців і т. ін.

Співпрацюючи на національному та регіональному рівнях з різними інституціями НАІУ впроваджує **багаторічну програму «Безбар'єрна Україна»**, змінюючи світогляд та підходи до питань доступності, універсального дизайну в різних галузях, впроваджуючи системні зміни.

Впродовж усієї своєї діяльності представниками НАІУ проведено безліч тренінгів, навчальних семінарів та інших заходів з питань доступності, універсального дизайну, інклюзивного навчання для різних цільових груп: державні службовці центральних та місцевих органів законодавчої, виконавчої, судової влади, адміністрації закладів освіти, фахівці, співробітники метрополітену, служби сервісу аеропортів, вокзалів, представники Комітетів доступності та громадських організацій людей з інвалідністю та ін.

”

*Знання минулого
може
сформуванати
майбутнє "*

УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ПРОЦЕСАХ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ З ПИТАНЬ ДОСТУПНОСТІ. КРОКИ ІСТОРІЇ

2001 рік

За ініціативи НАІУ відбулася нарада за участі Президента України Л. Кучми

Надання окремого доручення за участі НАІУ:

- ⇒ Мінпраці – підготувати **Державну доповідь про становище людей з інвалідністю в Україні**.
- ⇒ Держбуду – розробити **Державну програму з безбар'єрності**.

2001 рік і дотепер

Постійна участь у процесах прийняття державних рішень:

- розробка, аналіз та надання пропозицій до нормативно-правових документів з питань доступності в різних галузях: освіта, медицина, транспорт, архітектура, послуги, інформація;
- проведення різноманітних заходів щодо забезпечення рівного доступу людей з інвалідністю до всіх процесів

Підготовка Річних звітів НАІУ
(www.naiu.org.ua/richni-zvity-naiu/)

2002–2008 роки

Започаткування Програми «Створення в Україні безперешкодного доступу людей з обмеженими фізичними можливостями до об'єктів житлового та громадського призначення»

Участь НАІУ у розробці Державної Програми забезпечення безперешкодного доступу людей з обмеженими фізичними можливостями до об'єктів житлового та громадського призначення, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2003 № 863.

Розробка та видання методичних посібників:

- «Методичний посібник з вивчення будівельних норм та стандартів, що передбачають вимоги створення доступності для людей з особливими потребами»;
- «Доступність до об'єктів житлового та громадського призначення для людей з особливими потребами». (з 2002 по 2013 роки вийшло 5-ть таких видань).

Організація та проведення:

- Міжнародної навчально-практичної конференції «**Безбар'єрна архітектура – запорука прав неповносправної людини**» (за фінансової підтримки Канадської Агенції з міжнародного розвитку (CIDA));
- Аудиту-доступності **Державного аеропорту Бориспіль** та надання пропозицій щодо покращення обслуговування пасажирів з інвалідністю.
- Навчальних тренінгів-семинарів для фахівців, організацій осіб з інвалідністю з метою сприяння активізації роботи Комітетів доступності.
- Лекцій для слухачів Львівської регіональної Академії державного управління при Президентові України.
- Круглого столу «**Швеція – Україна: Універсальний дизайн. Реабілітація, досвід, практичне втілення та перспективи**».
- Спеціалізованої виставки обладнання, технологій комплексної реабілітації та соціальної адаптації «**ІнваЕкспо**» спільно з Київським Палацом спорту.

Участь у:

- розробці **ДБН В.2.2.-2005 «Проектування цивільних будинків та споруд з урахуванням вимог людей з обмеженими фізичними можливостями**» та як наслідок прийнятий **Указ Президента України від 01.06.2005 № 900/2005 «Про першочергові заходи щодо створення сприятливих умов життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями**».
- Міжнародному Форумі «**Створення безперешкодного доступу людей з інвалідністю до інформаційної інфраструктури**» (на запрошення Інноваційного центру Intel – Ірландія).

2002 – 2008 роки

Продовження реалізації Програми «Забезпечення безперешкодного доступу людей з обмеженими фізичними можливостями до об'єктів житлового та громадського призначення»

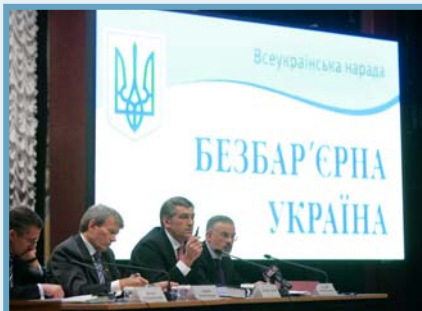

2006 рік

Проєкт «Забезпечення виборчого права людей з інвалідністю та маломобільних громадян»

2007 – 2009 рік

Проведення масштабної адвокаційної кампанії щодо підписання та ратифікації Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю

КРОКУЄМО ДАЛІ...

Підготовка розділу **«Методичні рекомендації для виборчих комісій»**, який увійшов у «Посібник для членів дільничних виборчих комісій», виданий ЦВК спільно з ОБСЄ

Проведення аудиту – доступності адміністративних будівель та об'єктів соціального призначення для людей з особливими потребами у м. Луганськ.

Підписання **Меморандуму про співпрацю з Агенцією США з міжнародного розвитку USAID**

Підписання **Меморандуму про співпрацю з Представництвом ООН в Україні.**

Здійснення неофіційного перекладу Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю (далі—Конвенції) на українську мову.

Випуск Конвенції **шрифтом Брайля.**

Розробка **версії Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю (для дітей)** для проведення просвітницької роботи в школах.

Зібрання підписів по всіх областях України **щодо ратифікації Україною Конвенції про права осіб з інвалідністю**

Підготовка Посібника для парламентарів.

Проведення:

- **Молодіжного Форуму**, на якому презентовано 16 однохвилинних відео-роликів «Толерантне ставлення до людей з інвалідністю». Три з яких були відібрані Міжнародним Олімпійським комітетом та демонструвались під час відкриття Олімпійських ігор в Пекіні.
- **Міжнародної конференції «Національні стратегії впровадження Конвенції ООН про права осіб інвалідів: політика. Досвід, практика»** за участі представників 15 держав та громадянського суспільства.
- **Першого моніторингу «Безбар'єрна Україна»** та за його результатами наради за участі Президента України В. Ющенка.
- **Незалежного моніторингу «Дотримання прав людей з інвалідністю в Україні».**

Організація та проведення:

- Всеукраїнської **наради членів обласних, місцевих комітетів доступності** людей з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до об'єктів соціальної інженерно-транспортної інфраструктури «Долаючи бар'єри разом».
- Семінару «Організація безбар'єрного архітектурного середовища для маломобільних груп населення».
- Практичних занять щодо проведення моніторингу доступності до об'єктів житлового та громадського призначення;
- **Всеукраїнського громадського Моніторингу** щодо виконання Указу Президента України № 900/2005 «Про першочергові заходи щодо створення сприятливих умов життєдіяльності осіб з інвалідністю»;
- Навчально-методичного семінару для тренерів НАІУ «Організація та проведення семінарів для ГОІ з питань доступності об'єктів соціальної та житлової інфраструктури для осіб з обмеженими фізичними можливостями»

Участь:

- в обговоренні та розробка положень ДБН В.2.2-17: 2007 «Будинки і споруди. Доступність будинків та споруд для маломобільних груп населення»;
- представників НАІУ з 14 регіонів України у роботі, створених центральними органами виконавчої влади, Комітетів забезпечення доступності.
- співорганізація проведення **I Кінофестивалю з проблем інвалідності «Кіно без бар'єрів»**.

Проведення:

- **Моніторингу доступності будівель центральних органів влади** для людей з інвалідністю та надання відповідних рекомендацій.
- **Всеукраїнської наради** «Доступність архітектурної та транспортної інфраструктури для громадян з інвалідністю».

Видання **всеукраїнської громадської газети «Без Бар'єрів»** (розповсюджувалася серед ЦОВВ, місцевих органів влади, ГО, реабілітаційних центрів, санаторних, освітніх та медичних закладів.

2007 рік

Програма «Забезпечення безперешкодного доступу людей з обмеженими фізичними можливостями до об'єктів житлового та громадського призначення»

2008 рік

2008 – 2018 роки

2008 – 2009 роки

Проект

«Об'єднавшись – зможемо більше»

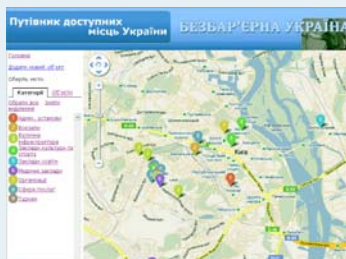
2009 – 2010 роки

Проект

«Від соціального захисту – до забезпечення прав»

(за підтримки Фонду прав людей з інвалідністю США)

Програма «Забезпечення безперешкодного доступу людей з обмеженими фізичними можливостями до об'єктів житлового та

Проведення Моніторингу дотримання прав людей з інвалідністю в Україні та надання відповідних рекомендацій.

Лобювання імплементації Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю та Факультативного протоколу до нього, зокрема щодо питань доступності.

Отримання НАІУ Спеціального консультативного статусу при Економічній та Соціальній Раді Організації Об'єднаних Націй (ООН).

16 грудня 2009 року Верховна Рада України ратифікувала Конвенцію ООН про права осіб з інвалідністю та Факультативний протокол до неї, а 6 березня 2010 року вона набула чинності.

Для України це була знамена подія. Адвокаційна кампанія, яку проводили громадські організації, по ратифікації Україною Конвенції досягла своєї мети.

Ратифікувавши цей міжнародний документ, наша держава взяла на себе зобов'язання щодо його виконання. Громадські організації продовжили свою роботу, спрямовану на моніторинг дотримання зобов'язань щодо забезпечення реалізації прав людей з інвалідністю згідно стандартів Конвенції, яка стала частиною національного законодавства.

Розробка та підтримка інтернет-порталу **«Безбар'єрна Україна»** – єдиного, на той час, інформаційного спеціалізованого ресурсу в Україні з питань архітектурної та транспортної доступності для маломобільних груп населення.

Створення Інтерактивної карти **«Путівник доступних місць України»**.

Опрацювання та надання пропозиції щодо внесення змін до Правил дорожнього руху.

Організація та проведення:

- Аудиту доступності інфраструктури вокзалу станції Київ-Пасажирський та залізничного транспорту для осіб з інвалідністю.
- Тренінгів для ГО, викладачів навчальних закладів, представників державних установ за модулем **«Доступність та універсальний дизайн»**.

Участь у розробці видання **«Розроблення доповнень та коригування «Альбому технічних рішень обладнання елементами безперешкодного доступу людей з обмеженими фізичними можливостями до об'єктів житлово-комунального призначення»**.

Обрання НАІУ партнером для реалізації проєкту УЄФА спільно з Центром доступу до футболу у Європі (CAFÉ).

Участь у підготовці та проведенні в Україні фінальної частини Євро-2012 з футболу використовуючи міжнародний досвід діяльності CAFÉ.

Організація та проведення:

- **аудитів доступності** спортивних об'єктів (стадіони Київ, Донбас, Львів, Харків), готельних комплексів, закладів харчування, місць паркування та об'єктів транспортної інфраструктури (аеропорти, залізничні вокзали, які приймали вболівальників).
- **моніторингу доступності** закінченого будівництвом об'єкту «Реконструкція існуючих та будівництво нових об'єктів НСК «Олімпійський», підготовка висновків».
- **навчання тифлокоментаторів** для забезпечення футбольних матчів.
- **навчання служб супроводу пасажирів**, що відносяться до категорії маломобільних **аеропортів Києві, Львова, Харкова та Донецька**.
- Вперше проведення унікального **конкурсу «Заклад без бар'єрів»**.

Проведення **Всеукраїнської наради «Доступність. Рівність. Недискримінація»**.

Доступність – це надання можливості людям з інвалідністю вести незалежний спосіб життя

2010 – 2012 роки

Проєкт Євро 2012 «Respect Inclusion – Football with No Limits»

за підтримки Центру доступу до футболу в Європі (CAFÉ), Національного агентства з підготовки до Євро-2012 та реалізації інфраструктурних проєктів –

2012–2014 роки

Проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»

(за підтримки Канадської Агенції з міжнародного розвитку (CIDA).

Розроблення курсів та посібників з питань доступності

Участь у розробці понад **30** нормативно-правових документів з питань впровадження інклюзивної освіти.

Розроблення курсів та посібників:

- «**Доступність та універсальний дизайн**». Розрахований на фахівців, що працюють у сфері державного управління, містобудування, охорони здоров'я, освіти, транспортної інфраструктури студентів навчальних закладів, представників Комітетів доступності та представників інших зацікавлених інституцій. Курс рекомендований Мінрегіоном для використання різними інституціями. Нині його використовують, як основу для факультативів, навчальних курсів для ВНЗ, семінарів, тренінгів.

- «**Інвалідність та суспільство**». Для викладачів вищих навчальних закладів, управлень освіти, науково-педагогічних працівників, фахівців, слухачів курсу підвищення кваліфікації та ін. Курс рекомендований науково-методичною радою МОН.

- «**Архітектурна доступність шкіл**». Матеріали посібника розраховані на широке коло фахівців, які працюють у сфері впровадження інклюзивного навчання.

Підготовлення модульних тренінгів:

- ⇒ «**Вступ до питань інвалідності**»;
- ⇒ «**Доступність та універсальний дизайн**»;
- ⇒ «**Консультативна політики**» та інші які об'єднанні в цикл «**Інклюзивна освіта для осіб з особливими освітніми потребами**» .

З метою впровадження курсу проведенні навчання, тренінги для фахівців, викладачів, вчителів, державних службовців, батьків з питань формування політики інклюзивної освіти на місцях, в т.ч. з питань доступності закладів освіти понад 20 областей України. Навчання пройшли більше 3 тис. осіб.

Більше 20 ВНЗ впровадили курси та факультативи.

Започаткування відкриття першого в Україні Центру незалежного проживання на базі громадської організації «Асоціація захисту прав та допомоги людям з інвалідністю «Відкриті серця» (м. Вінниця).

Підготовка та видання трьох посібників:

-«Посібник з інклюзивного прийняття рішень» «Нічого для нас без нас» для органів влади, для громадських організацій та ЗМІ.

Проведення навчання більше ніж 800 осіб (фахівці, представники державних структур та громадських організацій осіб з інвалідністю, ЗМІ) та ін.

Співпраця з країнами—партнерами проекту в питаннях участі людей з інвалідністю в процесах прийняття рішень, в т.ч. з питань доступності; впровадження пілотних проектів в місцевих громадах.

Організація та проведення:

Всеукраїнської громадської акції «МАРШ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ «ЗА МИР!».

Круглого столу «Універсальний дизайн та доступність для об'єктів жилої та комерційної нерухомості»;

Аудитів доступності: залізничного вокзалу «Дарниця», вокзалу та приміського вокзалу станції Київ-Пасажирський, залізничних платформ Лівий Берег, Видубичі, Караваєві дачі, інклюзивного відділення ПАТ «Ощадний банк України»;

Навчання з універсального дизайну, проведення обстежень доступності приміщення для маломобільних груп населення для представників державних установ, ВНЗ, Інспекції державного архітектурно-будівельного контролю, чергових по залізничним та авто- вокзалам, працівників Укрпошти.

2013–2016 роки

**Проєкт IDEAS
«Інклюзивні рішення для
рівноправного та
відповідального суспільства»**

(за підтримки Європейської Комісії та Бри-
танської Ради)

Здійснювався у шести країнах:
Азербайджані, Вірменії, Грузії, Йорданії,
Лівані та Україні

2014 рік

**Програма «Забезпечення
безперешкодного доступу
людей з інвалідністю до об'єктів
житлового та громадського
призначення»**

2013 – 2019 роки

Проект «Сприяння інтеграційній політиці та послугам для людей з інвалідністю в Україні»

за підтримки Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), Міжнародної організації праці (МОП), Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), ПРООН

Розроблення **вебсайту з Універсального дизайну** www.ud.org.ua

Внесення змін до нормативно — правових актів щодо доступності та універсального дизайну.

Проведення навчальних семінарів та тренінгів з питань універсального дизайну та доступності.

Започаткування **Школи з Універсального дизайну**.

Створення **відеоролику «Світ, сприятливий для кожного»** щодо застосування семи принципів універсального дизайну, який протягом 2016 року транслювався на усіх маршрутах Інтерсіті, в Київському та Харківському метрополітені, залізничних та автовокзалах країни.

Участь у **Форумі з універсального дизайну**.

Відкриття **Ресурсного центру з питань універсального дизайну**.

Розробка та видання методичних посібників:

- **«Універсальний дизайн в медичних закладах»,**
- **«Універсальний дизайн: практичні поради для кожного».**
- **«Школа для всіх і кожного»** для посадових осіб, які приймають рішення, дирекції шкіл, вчителів, фахівців, які працюють з дітьми з інвалідністю».

180 представників національних і місцевих органів влади, бізнесу, надавачів соціальних послуг, роботодавців почали застосовувати принципи універсального дизайну та доступності в поточній діяльності.

400 тисяч представників органів влади, бізнесу, постачальників послуг, громадськості зміцнили потенціал щодо доступності та універсального дизайну в результаті проведення громадських просвітницьких та інформаційних заходів/ конференцій/ розповсюдження матеріалів.

Участь у розробці проєктів:

- ДСТУ 4092:201X «Безпека дорожнього руху. Світлофори дорожні. Загальні технічні вимоги, правила застосування та вимоги безпеки».
- ДСТУ UIC 565-1 (UIC 565-1:2007 IDT) «Вагони пасажирські. Окремі конструкційні характеристики та показники внутрішнього облаштування спальних вагонів нічного курсування, що використовуються в міжнародному сполученні».
- Критеріїв оцінки відповідності готелів певній категорії (щодо питань присвоєння 1-5 зірок).
- Рекомендацій щодо створення безперешкодного середовища для осіб з інвалідністю з вадами зору та слуху.
- Інструкції про порядок організації перевезення пасажирів ліфтами і підйомниками, встановленими на станціях КП «Київський метрополітен» від 31.12.2013 № 18-І/НГ.
- Правил користування метрополітеном.
- Анкети аудиту доступності автостанцій для використання її при проведенні перевірки на відповідність автостанції вимогам законодавства в частині обслуговування осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.
- Анкети аудиту дорожньої інфраструктури.
- Процедури виготовлення та погодження проектної документації виконання робіт зі створення умов доступності до закладів культури зі статусом «національний», «пам'ятка архітектури» тощо, якщо в робочому проєкті не передбачається втручання (монтаж/демонтаж) в несучі конструкції тощо (надано пропозиції щодо спрощення).
- Норм та стандартів громадських вбиралень на автостанціях.
- Висновків та рекомендацій щодо покращення умов доступності будівель, споруд прилеглої території та надання послуг залізничного вокзалу Київ-Пасажирський для обслуговування маломобільних пасажирів.

2014 рік

**Програма «Забезпечення
безперешкодного доступу
людей з інвалідністю
до об'єктів житлового та
громадського призначення»**

2015 – 2016 роки

Проект «Оцінювання доступності виборчих дільниць для виборців з інвалідністю» спільно з Міжнародною фундацією виборчих систем (IFES)

за підтримки Посольства Канади в Україні та Агенції міжнародного розвитку USAID 2015 – 2016 роки

Проведення пілотного оцінювання ситуації щодо забезпечення доступу осіб з інвалідністю до виборчих та політичних процесів в Україні.

За результатами оцінювання видано посібник «Оцінка ситуації щодо забезпечення доступу осіб з інвалідністю до виборчих та політичних процесів в Україні».

Здійснено аналіз права щодо гарантій для громадян з інвалідністю брати активну участь у політичному житті суспільства, результати оцінювання бар'єрів, з якими вони стикаються під час реалізації своїх прав в Україні, а також рекомендації щодо необхідних змін політики і процедур задля покращення ситуації.

Проведення:

- Аудитів доступності більше тисячі дільниць Полтавської області, розробка методології та підготовка рекомендацій;
- Навчання для фахівців, ГОІ з питань доступності, універсального дизайну.
- Круглого столу «Доступ осіб з інвалідністю до виборчих та політичних процесів в Україні».

В результаті виявлено спектр проблем та окреслено можливі шляхи їх подолання. Дані було представлено ЦВК та Полтавській обласній держадміністрації.

Позитивні результати проекту сприяли його подальшому впровадженню в наступні роки.

2015 рік

Проект «Громадське суспільство як захисник прав людей з інвалідністю в процесі прийняття рішень органами влади»

Підготовка та представлення Альтернативного звіту з виконання Конвенції ООН про права людей з інвалідністю в Комітеті ООН з прав осіб з інвалідністю (м. Женева). Особлива увага була приділена доступності в різних сферах.

Організація та проведення в Україні міжнародної фотовиставки «РівноДоступність: жити гідно всупереч долі». Масштабна фотовиставка, яка побувала в 35 країнах світу.

В Україні виставка доповнена українськими історіями людей з інвалідністю та презентована у 8 містах країни. На виставці відбувались майстер – класи з жестової мови, лекції з питань доступності та універсального дизайну (з перекладом жестовою мовою) за участі українських та міжнародних консультантів.

Розроблення курсу «**Перевезення пасажирів. Супровід та допомога маломобільним пасажиром на транспорті**» для керівників, менеджерів, фахівців, діяльність яких пов'язана з надання послуг авіаційного, автомобільного, залізничного, річкового транспорту, метро. Рекомендований Мініфраструктури і за яким нині проводиться навчання для фахівців всіх видів транспорту. Здійснено дослідження «**Доступність транспорту та об'єктів транспортної інфраструктури для осіб з інвалідністю**».

Не менше 500 осіб (посадові осіб, членів комітетів доступності, фахівці, представники організацій осіб з інвалідністю) з Донецької та Луганської областей пройшли навчання з питань доступності, прав жінок та чоловіків з інвалідністю.

Розроблена методологія проведення гендерного аудиту доступності з метою визначення архітектурних, інфраструктурних, інформаційних та комунікаційних бар'єрів у доступі жінок та дівчат з інвалідністю, матерів, які виховують дітей з інвалідністю до послуг у сфері освіти, охорони здоров'я та соціального захисту.

Рекомендації та пропозиції були надані органам місцевої влади, адміністраціям інституцій, де проходив **гендерний аудит доступності** з метою підготовки планів доступності, перегляду місцевих програм розвитку.

Методологія гендерного аудиту перекладена на англійську мову для використання в інших країнах світу. Gender Accessibility Audit Toolkit

2016–2019 роки

Проект «РівноДоступність: жити гідно всупереч долі»

за підтримки Посольства Швеції в Україні та Шведського інституту

2017– 2018 рік

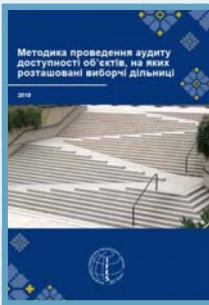
Проект «Відновлення управління та примирення в громадах України, постраждалих від конфлікту», який підтримувався ООН Жінки (пілотні регіони: Донецька та Луганська області)

2018– 2019 роки

Проект «Забезпечення доступу осіб з інвалідністю до виборчих та політичних дільниць»

За підтримки Міжнародної фундації виборчих систем (IFES) та Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

Розробка та видання посібника «**Методика планування і проведення аудиту доступності виборчих дільниць для осіб з інвалідністю та інших маломобільних виборців, а також рекомендації практиків щодо стратегічного планування покращення стану їх доступності**».

Проведення обстеження **186 виборчих дільниць** міст: Києва, Краматорська, Львова та Черкас на предмет їх доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Розробка та видання **Звіту за результатами обстеження виборчих дільниць щодо їх доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення** (Київ, Львів, Краматорськ, Черкаси).

2019 – 2020 роки

Проект щодо доступу виборчих дільниць для громадян з інвалідністю

за підтримки Міжнародної фундації виборчих систем (International Foundation for Electoral Systems, IFES)

Впроваджено оцінку виборчих дільниць у 14 областях.

Забезпечення доступу до інформації з питань забезпечення виборчих прав ОЗІ, у т.ч. у доступних форматах – понад 400 тис. осіб, представників цільової аудиторії проекту.

Розробка та видання посібника «**Порадник виборцю з інвалідністю на чергових місцевих виборах**».

Проведення опитування 767 виборців з інвалідністю щодо дотримання їх виборчих прав.

Навчання фахівців, осіб з інвалідністю, підготовка рекомендацій для внесення змін у законодавчо-нормативні акти з питань доступності виборчих дільниць

2020 – 2021 роки

Підписано Меморандум про співпрацю з Міністерством культури та інформаційної політики України щодо впровадження Концепції Інклюзивної освіти в мистецьких школах

Розробка та видання посібника «**Доступне освітнє середовище мистецьких шкіл**».

Проведення навчання фахівців 32 мистецьких закладів та підготовлені плани доступності цих закладів.

Завданням дослідження було **комбіноване оцінювання особливостей доступності та дотримання принципів універсального дизайну** в українських сервісах поряд із коротким аналізом останніх європейських норм і стандартів у цій галузі.

Протестовано 82 сайти та 7 сервісних платформ.

Документ містить низку рекомендацій, спрямованих на вдосконалення доступності сервісів та інструментів електронного урядування для громадян в Україні.

Дослідження мало на меті **вивчення досвіду взаємодії осіб з інвалідністю з Верховною Радою України (ВРУ) та народними депутатами/-ками України (НД) та з'ясувати доступність, відкритість, прозорість діяльності ВРУ та НД по відношенню до осіб з інвалідністю**. Народні депутати взяли участь в опитуванні та поділилися власними уявленнями щодо стану справ із наданням підтримки особам з інвалідністю в рамках діяльності ВРУ.

Результати цього дослідження дозволили надати рекомендації з покращення діяльності ВРУ.

Проведення **Моніторингу виконання Конвенції про права осіб з інвалідністю в Україні** та за його результатами підготовлено звіт «Включення і рівність».

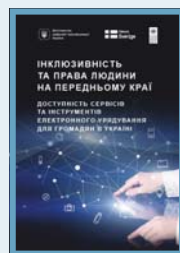
Моніторинг проводився як на національному, так і регіональному та місцевому рівнях. До моніторингу було включено вісім областей України, що визначались як за географічним, так і регіональним, економічним та соціально-демографічним принципами. Зокрема у Вінницькій, Донецькій, Житомирській, Івано-Франківській, Луганській, Полтавській, Черкаській та Чернівецькій областях.

2020 рік

Дослідження доступності сервісів та інструментів електронного урядування для громадян в Україні

«Інклюзивність та права людини на передньому краї»

на замовлення Програми Розвитку ООН в Україні спільно з дослідницькою агенцією Info Sapiens

Дослідження «Доступність Верховної Ради України для осіб з інвалідністю»

за сприяння Бюро з демократичних інститутів і прав людини (БДІПЛ) Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ)

Проект «Імплементація Національної стратегії у сфері прав людини як шлях до зменшення дискримінації людей з інвалідністю»

За підтримки Посольства Великої Британії в Україні

2020 – 2021 роки

Проект «Права жінок з інвалідністю в умовах децентралізації»

За підтримки ООН Жінки

2021 рік

Дослідницький проєкт GCRF ANRC: «Вплив COVID-19 на людей з інвалідністю в Україні» у співпраці з Единбурзьким університетом ім. Нейпіра, Університетом Глазго, Інститутом соціології НАН

(фінансується Радою з досліджень мистецтв та гуманітарних наук Великобританії та Фондом досліджень глобальних викликів Великобританії)

Проведення:

- дослідження щодо аналізу поточної ситуації впливу пандемії COVID-19 та надання рекомендацій місцевим виконавчим органам, органам місцевого самоврядування та надавачам послуг (медичних, соціальних, реабілітаційних) для врахування потреб та інтересів жінок, чоловіків з інвалідністю, жінок, які виховують дітей з інвалідністю у програмах та заходах, спрямованих на подолання наслідків COVID-19, та покращення доступу до послуг в період пандемії;
- навчання представників місцевих органів влади, адміністрацій шкіл, медичних закладів, соціальної сфери, осіб з інвалідністю з питань доступності, створення якісних послуг, впровадження інклюзивного навчання, формування інклюзивної політики.
- Проведення гендерних аудитів доступності в 13 пілотних громадах та підготовка Планів доступності цих об'єктів.

Проведення дослідження щодо впливу COVID-19 на життя людей з інвалідністю (у тому числі внутрішньо-переміщених людей з інвалідністю), визначення чинників та бар'єрів, які впливають на можливість отримання людьми з інвалідністю послуг (медичних, соціальних, реабілітаційних), рівня поінформованості та доступу до інфраструктурних об'єктів шляхом проведення:

- Опитування громадських організацій осіб з інвалідністю, зокрема дітей та молоді з інвалідністю – членів та партнерів НАІУ.
- Інтерв'ю із 300 осіб з інвалідністю у десяти регіонах.
- Опитування–дослідження 20 домогосподарств осіб з інвалідністю.

2021 рік

**Всеукраїнська програма
«Національне партнерство –
узгоджена доступність»**

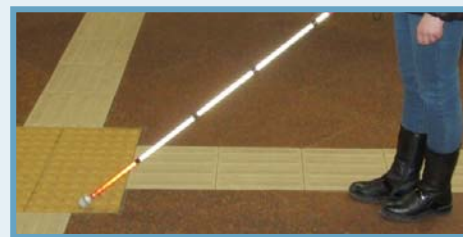
за рахунок коштів Державного бюджету
України

Дана програма спрямована на активне залучення осіб з інвалідністю як провідників та бенефіціарів інклюзивного розвитку до процесів прийняття рішень в питаннях доступності, на консолідацію та партнерство між всіма заінтересованими сторонами, та здійснення виконання статті 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю.

Підготовка та проведення:

- **Навчання** для фахівців, представників, представниць громадських організацій осіб з інвалідністю з питань формування політики з питань доступності на національному на місцевому рівнях
- Більше **40 аудитів доступності об'єктів** Великого будівництва.
- **Гендерних аудитів доступності** 26 об'єктів територіальних громадах (Херсонська, Волинська, Чернівецька та Сумська області).
- **Громадської експертизи** законодавчо-нормативних документів з питань доступності.
- **Школи з універсального дизайну.**

Розробка та видання Інформаційних матеріалів з питань доступності та універсального дизайну.

14 квітня 2021 року уряд схвалив **Національну стратегію зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року** та створив Раду для контролю та моніторингу виконання цієї стратегії.

За 20 років діяльності НАІУ проведено тисячі аудитів доступності та надано пропозиції щодо покращення:

адміністративних будівель та об'єктів соціального призначення, загально-освітніх закладів, ВУЗів, інтернатів, аптек, лікарень та госпіталів, бібліотек, музеїв, кінотеатрів, театрів, офісних приміщень ООН, Британської Ради, Товариства Червоного Хреста України, інклюзивних відділень ПАТ «Ощадний банк України», регіональних відділень Нової пошти, відділень Укрпошти, Верховного суду України, Київського апеляційного адміністративного суду, учбових корпусів Національної академії Прокуратури України, Мистецько-гастрономічний простір «Остання барикада», Мистецького Арсеналу (Київ), підприємства з іноземними інвестиціями «Біла-Україна», міжнародних аеропортів міст Одеса, «Київ» (Жуляни), «Бориспіль», Львів, Харків, Донецьк, а також об'єктів транспортної інфраструктури (залізничні, морські та автовокзали, станції Київського, Харківського та Дніпровського метрополітену, спортивних об'єктів (стадіони Київ, Донбас, Львів, Харків), готельних комплексів, закладів харчування, місць паркування цих об'єктів, а також сотні обстежень публічно-шляхової мережі великих та маленьких міст країни.

З розробленими методичними посібниками з питань забезпечення доступності, універсального дизайну можна ознайомитись на офіційному сайті НАІУ

Завантажуйте

Громадська спілка «Всеукраїнське громадське об'єднання «Національна Асамблея людей з інвалідністю України»

01054, м. Київ, вул. Рейтарська, 8/5А, к. 110
Тел: (044) 279-61-82
Факс: (044) 279-61-74
office-naiu@ukr.net
www.naiu.org.ua

**Національна Асамблея
людей з інвалідністю України**
www.naiu.org.ua

Бюлетень «Доступність: кроки до змін» випущено в рамках Всеукраїнської програми «Національне партнерство – узгоджена доступність», що перемогла в конкурсі з визначення програм (проектів, заходів), розроблених громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка за рахунок коштів Державного бюджету України.